Lietas Nr. C32220414
Lietas arhīva Nr. C-2204-14/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 8.septembrī

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese I.Meldere

ar tiesas sēdes sekretāri A.Šeniņu

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu. Tiesa

konstatēja

2014.gada 6.februārī tiesā saņemta prasītājas /pers. A/ maza apmēra prasība pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja bērna /pers. C/ uzturam EUR 125 ik mēnesi.

Prasītāja norāda, ka viņai ar atbildētāju ir kopīgs bērns /pers. C/, kas atrodas prasītājas ikdienas aizgādībā, jo ar bērna tēvu – atbildētāju attiecības pārtrauktas, atbildētājs nepilda vienošanos par uzturlīdzekļu apmēru, mutiski deklarējot, ka viņam neesot naudas, savukārt pati ir bezdarbniece. Uzskata, ka atbildētājam jāpiedalās bērna uzturēšanā, tāpēc vēlas saņemt uzturlīdzekļus bērnam EUR 125 apmērā ik mēnesi.

Prasītāja prasības pieteikumā norādīja, ka nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} pantu, 2014.gada 27.martā atbildētājam, tostarp uz pašreizējās deklarētās dzīvesvietas adresi nosūtīts prasības pieteikuma noraksts rakstveida paskaidrojumu sniegšanai, kam pievienots izraksts no Civilprocesa likuma 74.panta par pušu civilprocesuālajām tiesībām, kā arī atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21}panta otrajā daļānoteiktajam, atbildētājam izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētājs var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, līdz ar ko tiesas dokumenti uzskatāmi par paziņotiem, atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{1}.panta otrajai daļai.

Tiesā 2014.gada 28.aprīlī saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums un iebildums uz prasību, norādot, ka labprātīgi piedalās bērna uzturēšanā pēc saviem ieskatiem, bet viņam esot cita ģimene, kurā arī aug bērns, līdz ar ko prasību atzīst tikai EUR 100 apmērā. Atbildētājs paskaidrojumā norādīja, ka vēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

Tā kā atbildētājs lūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē, lieta iztiesājama tiesas sēdē, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{26} pantu.

Uz tiesas sēdi puses nav ieradušās. 2014.gada 27.augustā tiesā saņemts prasītājas iesniegums par lietas izskatīšanu bez viņas piedalīšanās, ziņu par atbildētāja neierašanās iemesliem tiesai nav. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu tiesa atzīst par iespējamu lietas izskatīšanu bez pušu piedalīšanās tiesas sēdē.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

No lietas materiālos esošās 2014.gada 22.janvārī izsniegtās dzimšanas apliecības /numurs/ kopijas redzams, ka 2007.gada 9.augustā piedzima /pers. C/, kuras vecāki ir /pers. B/ un /pers. A/. Minēto apstiprina arī Tiesu informācijas sistēmas Personas Datu Pārlūka ziņas, no kurām tāpat redzams, ka atbildētājam reģistrēts tikai viens bērns.

Līdz ar to, no bērna dzimšanas apliecības konstatējams, ka atbildētāja bērnam lietas izskatīšanas laikā ir septiņi gadi, bet uz prasības iesniegšanas laiku bija seši gadi.

Tāpat Tiesu informācijas sistēmas Personas Datu Pārlūka ziņas apstiprina, ka pušu kopīgā bērna dzīvesvieta deklarēta prasītājas dzīvesvietā, savukārt atbildētāja deklarētā dzīvesvieta atrodas citā adresē.

Līdz ar ko un ņemot vērā bērna vecumu, tiesai nav pamata apšaubīt apstākli, ka pušu kopīgais bērns pašlaik atrodas prasītājas ikdienas aizgādībā.

Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Ņemot vērā minētos apstākļus, un to, ka vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgus bērnus ir absolūts, un bērnam ir jānodrošina iespēja izglītoties, saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm, tiesa atzīst, ka bērnam ir nodrošināma iespēja saņemt no saviem vecākiem regulāru, materiālu atbalstu, kas vajadzīgs bērna ikdienas aprūpes realizācijai un vajadzību apmierināšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkts nosaka, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai - 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, un pēc 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" no 2014.gada 1.janvāra minimālās mēneša darba algas apmērs ir 320 *euro*.

Līdz ar to uz prasības iesniegšanas un lietas izskatīšanas laiku Ministru kabineta noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai atbilst EUR 80, un pēc 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – EUR 96 apmēram.

Savukārt prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs pārsniedz minimālo uzturlīdzekļu apmēru, un prasītāja prasību pamato ar to, ka nepieciešamajiem izdevumiem bērna ikdienas vajadzībām un to, ka pati algotu darbu nestrādā, jo ir bezdarbniece.

Lietā noskaidrots, ka atbildētājam citu reģistrētu savu nepilngadīgo apgādājamo nav, kā vien ar atbildētāju kopīgais viens bērns.

Augstākas tiesas Senāts 2012.gada 28.septembra spriedumā lietā Nr. SKC-1068 atzina, ka bērnu kopšana un audzināšana ir dabiskas vecāku tiesības, kas ir nesaraujami saistītas ar obligāti pildāmiem pienākumiem, tostarp atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai (..). Savukārt tiesām visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus (sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu). (..) lai noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai, izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar pušu paskaidrojumiem, ir: 1) jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses; 2) jāizvērtē vecāku mantas stāvoklis un spēja šādu summu segt (vecākiem bērni jāapgādā atbilstoši katra ienākumiem un mantas stāvoklim); 3) bērna uzturam noteikto summu jāsadala proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim, ievērojot katra vecāka ieguldījumu bērna uzturēšanai; 4) Ministru kabineta noteikumos noteiktais minimālais slieksnis piedzenams tikai tad, ja atbildētājam ir īpaši apstākļi, piemēram, darba nespēja, kad viņš objektīvi nevar sniegt līdzekļus vispār vai var tos sniegt nepietiekoša apmērā.

Ņemot vērā judikatūrā izdarītās atziņas, tiesa konstatē sekojošo.

Tiesa šajā gadījumā nekonstatē, ka atbildētājam būtu tādi īpaši apstākļi, kas liedz viņam iespēju maksāt uzturlīdzekļus, kas būtu lielāki par minimālo uzturlīdzekļu summu.

No prasītājas sastādītā prasības summas aprēķina redzams, ka izdevumus bērna uzturēšanai veido pārtika, apģērbs, medikamenti, rotaļlietas un attīstību veicinošas nodarbes, izdevumi par mitekli *(lietas lapa 4)*, kopā EUR 270 apmērā.

Tiesa atzīst, ka vispārzināms ir fakts, ka prasītājai ir pastāvīgi izdevumi bērna ikdienas vajadzību apmierināšanai, kā arī tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas norādītos izdevumus bērna uzturēšanai EUR 270 apmērā, jo šādam apmēram nekādus iebildumus nav cēlis atbildētājs, kurš šo aprēķinu nav apstrīdējis, kā arī nav iesniedzis savu pamatotu aprēķinu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta pirmo daļu, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda, savukārt saskaņā ar 96.panta piekto daļu – pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Turklāt prasītājas pievienotais konta pārskats par laiku no 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 27.augustam apstiprina prasītājas naudas līdzekļu plūsmu un izlietojumu.

No prasītājas pievienotā 2014.gada 27.augusta izraksta no pacienta medicīniskās kartes redzams, ka prasītāja atrodas grūtniecības uzskaitē kopš 2014.gada 27.augusta.

Citus pierādījumus par savu mantisko stāvokli puses nav iesniegušas, līdz ar ko tiesa vadās pēc tās rīcībā esošajām ziņām no Valsts ieņēmumu dienesta.

Tiesa izvērtē vecāku mantas stāvokli un spēju segt uzturlīdzekļus atbilstoši katra ienākumiem un mantas stāvoklim.

No Valsts ieņēmumu dienesta 2014.gada 1.jūlijā tiesā iesniegtās izziņas redzams, ka prasītājas ienākumi par laiku no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim bija EUR 2 194,07, bet par laiku no 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.maijam – ienākumus nav guvusi, savukārt atbildētāja ienākumi par laiku no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim bija EUR 4 333,41, bet par laiku no 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.maijam – EUR 1 866,97 jeb vidēji EUR 373,39 mēnesī.

Ņemot vērā prasītājas aprēķinu par bērnam nepieciešamajiem izdevumiem un vispārzināmus faktus par ikdienas izdevumiem, kā arī ņemot vērā bērna vecumu, kā arī pievienotos pierādījumus un lietā saņemtos pierādījumus par pušu mantisko stāvokli, to, ka atbildētājs nav apstrīdējis prasības summas aprēķinu, tiesas ieskatā 125 EUR pašlaik ir pušu kopīgā bērna uzturam nepieciešamā summa, kas būtu piedzenama no atbildētāja, lai vislabāk nodrošinātu šā bērna intereses, atbilst bērna vajadzībām un pušu mantiskajam stāvoklim. Turklāt minētā summa sastāda mazāk nekā pusi no prasītājas aprēķinātajiem izdevumiem bērna vajadzībām.

Tiesa ņem vērā arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, kas noteic, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Izvērtējusi pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pierādīta pilnā apmērā. Atbildētājs nav izmantojis savas likumā paredzētās tiesības – nav apstrīdējis prasības pieteikumā minētos faktus, nav ieradies uz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, no kā secināms, ka atbildētājam pašlaik nav pamatotu iebildumu pret prasību pēc būtības.

Turklāt atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādītie iebildumi par prasības summu un to, ka var maksāt tikai EUR 100 mēnesī bērna uzturam, pamatoti tikai uz to, ka viņam ir izveidojusies cita ģimene, kurā ir cits bērns, taču tiesas sēdē nav apstiprinājies fakts, ka atbildētājs būtu ierakstīts par tēvu vēl kādam citam bērnam.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasītājas prasība ir pilnībā apmierināma, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna uzturam ik mēnesi EUR 125.

Nosakot, ka uzturlīdzekļi piedzenami līdz pilngadībai, tiesa ņem vērā, ka atbilstoši Civillikuma 177.panta pirmajai daļai bērns ir vecāku aizgādībā līdz pilngadības sasniegšanai, līdz ar ko uzturlīdzekļi par labu prasītājam piedzenami tikai līdz bērna pilngadībai.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa paredz, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 izteikta atziņa, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo prasības celšanas brīdī attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka ar tiesas spriedumu uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma sākuma brīdi var noteikt prasības celšanas brīdi, t.i., 2014.gada 6.februāri.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bija atbrīvots, piedzenami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tādējādi tiesa atzīst, ka šie izdevumi par labu valstij piedzenami no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, kā arī atliek valsts ienākumos piespriesto tiesas izdevumu samaksu vai sadala to termiņos.

Atbildētājs nav lūdzis viņu atbrīvot no tiesas izdevumu samaksas sakarā ar mantisko stāvokli.

Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas pirmā punkta „a" apakšpunktu no prasības summas 1 500 EUR (125 EUR x 12 mēneši) atbildētājam valsts labā nomaksājama valsts nodeva 225 EUR apmērā, kā arī sakarā ar tiesas paziņojumu nosūtīšanu nomaksājami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,20 EUR.

Tādējādi saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu un 42.panta pirmo daļu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva 225 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,20 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu atbildētājam nosakāms maksimālais termiņš – 10 dienas, sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu valsts ienākumos.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu, 193.pantu, 204.^{1}pantu, 250.^{26}pantu, tiesa

nosprieda

Apmierināt pilnībā /pers. A/ maza apmēra prasību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 125 EUR (viens simts divdesmit pieci *euro*) ik mēnesi, sākot no 2014.gada 6.februāra, bet ne mazāk kā 25 (divdesmit piecu procentu) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz brīdim, kad bērns sasniegs septiņu gadu vecumu, pēc tam - katru mēnesi ne mazāk kā 30 (trīsdesmit) procentu apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus - valsts nodevu 225 EUR (divi simti divdesmit pieci *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,20 EUR (seši *euro,* divdesmit centi), kopā 231,20 EUR (divi simti trīsdesmit viens *euro,* divdesmit centi).

Sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgas izpildes termiņš ir 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgas izpildes gadījumā maksājumu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesai 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, 2014.gada 8.septembra, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Tiesnese I.Meldere